

Z A K O N

O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Lokalna samouprava obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da, u granicama utvrđenim zakonom, uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Član 2

Lokalna samouprava ostvaruje se u opštini, glavnom gradu i prestonici (u daljem tekstu: opština).

Član 3

Lokalna samouprava ostvaruje se na načelima demokratije, decentralizacije, de-politizacije, autonomnosti, zakonitosti, profesionalnosti, efikasnosti rada organa lokalne samouprave i međusobne saradnje države i opštine.

Član 4

U opštini se ostvaruje zadovoljavanje potreba od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo.

Radi stvaranja uslova za što neposrednije i efikasnije vršenje poslova i zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva lokalna samouprava ostvaruje se i u mjesnoj samoupravi.

Član 5

Poslove iz svoje nadležnosti opština vrši preko svojih organa, organa mjesne samouprave i javnih službi, u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima.

Za vršenje poslova organi i javne službe iz stava 1 ovog člana su odgovorni lokalnom stanovništvu.

Član 6

Građani učestvuju u odlučivanju o svojim potrebama i interesima neposredno i preko slobodno izabраних predstavnika u organima lokalne samouprave.

Član 7

U vršenju svojih poslova organi lokalne samouprave obezbjeđuju jednaku zaštitu prava i na zakonu zasnovanih pravnih interesa lokalnog stanovništva i pravnih lica.

Član 8

U vršenju poslova lokalne samouprave opština je samostalna i njena prava ne mogu biti uskraćena ili ograničena aktima državnih organa, osim u slučajevima i pod uslovima utvrđenim zakonom, u skladu sa Ustavom.

Član 9

Opština ima imovinu i svoje prihode.

Imovinom i prihodima opština samostalno raspolaže, u skladu sa zakonom.

Član 10

Opština obezbjeđuje uslove za zaštitu i unapređenje i manjinskih prava, u skladu sa Ustavom, međunarodnim pravnim aktima i posebnim zakonom.

Član 11

Zabranjeno je političko organizovanje u organima lokalne uprave.

Zaposlenim u organima lokalne uprave zabranjeno je da u vršenju svojih poslova izražavaju i zastupaju svoja politička uvjerenja.

Član 12

Rad organa lokalne samouprave je javan.

Član 13

U pripremi zakona i drugih akata kojima se utvrđuju položaj, prava i obaveze lokalne samouprave, naročito u oblastima utvrđenim ovim zakonom, obezbjeđuje se izjašnjavanje opština.

Član 14

Opština ima pravo da iskaže svoje mišljenje ili pokrene inicijativu prema nadležnim državnim organima o problemima koji nijesu u okviru njene nadležnosti, ali su od interesa za lokalnu samoupravu.

U slučaju iz stava 1 ovog člana nadležni državni organ dužan je da da odgovor opštini.

Član 15

Odnosi između organa opštine i državnih organa zasnivaju se na načelima međusobne saradnje, u skladu sa zakonom.

Član 16

Opštine se mogu slobodno udruživati, u skladu sa ovim zakonom.

Član 17

Opština uživa pravnu zaštitu, u skladu sa Ustavom i zakonom.

Član 18

Lokalna samouprava u glavnom gradu i prestonici ostvaruje se prema odredbama ovog zakona, ukoliko posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Član 19

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) "opština, glavni grad, prestonica" su teritorijalne jedinice i tipovi lokalnih zajednica u kojima lokalno stanovništvo ostvaruje pravo na lokalnu samoupravu;

2) "lokalno stanovništvo" podrazumijeva sva lica koja su naseljena ili koja imaju nepokretnu imovinu na teritoriji opštine;

3) "građani" su lica koja su naseljena i žive na teritoriji opštine;

4) "birač" je lice koje ima pravo da bira i da bude birano za odbornike;

5) "organi lokalne samouprave" su skupština i predsjednik opštine;

6) "organi lokalne uprave" su lokalni organi koji obavljaju prvenstveno upravne poslove (sekretarijati, direkcije, uprave);

7) "javne službe" su ustanove, privredna društva i drugi oblici organizovanja koje osniva opština u cilju pružanja javnih usluga;

8) "lokalni službenici i namještenici" su zaposleni u organima lokalne uprave;

9) "lokalni javni prihodi" su prihodi koje opština ostvaruje u skladu sa posebnim zakonima i opštinskim odlukama.

II. PRAVNI STATUS***Pravno lice*****Član 20**

Opština ima svojstvo pravnog lica.

Teritorija**Član 21**

Opština ima naziv i teritoriju utvrđenu zakonom.

Član 22

Opština ima statut i druge opšte akte.

Simboli**Član 23**

Opština može imati grb i zastavu (u daljem tekstu: simboli).

Opština može imati i praznik.

Oblik i sadržina simbola i praznik uređuju se statutom opštine.

Na odredbe statuta kojim se uređuje oblik i sadržina simbola i praznik saglasno-st daje Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Član 24

Upotreba simbola uređuje se aktom skupštine opštine.

Simboli imaju sadržaje koji odgovaraju istorijskim, kulturnim, prirodnim i drugim obilježjima opštine i ne mogu biti u istovjetnom ili modifikovanom obliku sa državnim, odnosno nacionalnim simbolima, niti sa državnim simbolima drugih država ili sa znakom političke stranke, privrednog društva, ustanove, drugog pravnog lica ili organizacije.

Pečat

Član 25

Opština i njeni organi imaju pečat.

Član 26

Pečat opštine sadrži naziv Republike Crne Gore, naziv opštine i sjedište.

Pečat organa opštine, pored elemenata iz stava 1 ovog člana, sadrži i naziv organa.

U sredini pečata je grb opštine, ukoliko je utvrđen.

Tekst pečata ispisuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje pitanje pečata državnih organa.

Član 27

Izrada, upotreba, čuvanje i uništavanje pečata i druga pitanja koja se odnose na upotrebu pečata, propisuju se posebnom odlukom skupštine opštine.

III. POSLOVI LOKALNE SAMOUPRAVE

Vrste poslova

Član 28

Opština vrši poslove lokalne samouprave koji su od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo.

Opština vrši i poslove koji su joj zakonom prenijeti ili propisom Vlade povjereni.

1. Sopstveni poslovi

Član 29

Sopstveni poslovi opštine utvrđuju se zakonom i statutom opštine.

Poslove iz stava 1 ovog člana opština bliže uređuje svojim aktima i obezbeđuje uslove za njihovo izvršavanje.

Član 30

Opština može obavljati i druge poslove koji su od interesa za lokalno stanovništvo, koji nijesu u nadležnosti državnih organa ili drugih organa i organizacija.

Član 31

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima, donosi:

- 1) planove i programe razvoja;
- 2) program uređivanja građevinskog zemljišta;
- 3) prostorne i urbanističke planove;
- 4) budžet i završni račun budžeta;
- 5) plan kapitalnih poboljšanja i investicionu politiku;
- 6) planove i programe u pojedinim upravnim oblastima, u skladu sa posebnim zakonima;
- 7) program razvoja i zaštite životne sredine.

Član 32

Opština, u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje:

- 1) uslove za obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti;
- 2) uslove za razvoj preduzetništva;
- 3) vršenje poslova uređenja, korišćenja i zaštite građevinskog zemljišta;
- 4) korišćenje poslovnog prostora;

- 5) uslove za očuvanje i zaštitu prirodnih vrijednosti;
  - 6) socijalnu zaštitu koja se odnosi na kućnu njegu i kućnu pomoć starim i invalidnim licima, rješavanje stambenih pitanja lica u stanju socijalne potrebe i dodatnih oblika socijalne zaštite;
  - 7) dječiju zaštitu koja se odnosi na odmor i rekreaciju djece, smještaj, ishranu i druge dodatne oblike dječje zaštite;
  - 8) uslove za očuvanje, korišćenje, upravljanje i unapređivanje područja sa prirodnim ljekovitim svojstvima;
  - 9) javni prevoz putnika u lokalnom saobraćaju;
  - 10) poslove utvrđivanja, naplate i kontrole lokalnih javnih prihoda;
  - 11) odnose u oblasti stanovanja, stvara uslove za održavanje i zaštitu stambenih zgrada i zaštitu prava etažnih vlasnika;
  - 12) uslove građenja i upotrebu objekata;
  - 13) uslove za informisanje lokalnog stanovništva;
- 14) uslove za zaštitu od elementarnih nepogoda, požara, eksplozija, havarija i drugih akcidentnih i vanrednih događaja i stvara uslove za njihovo otklanjanje;
  - 15) uslove za unapređivanje sporta i fizičke kulture, rekreaciju djece, omladine i odraslih, izgradnju i održavanje objekata fizičke kulture i razvijanje međuopštinske sportske saradnje;
  - 16) odnose u vezi sa izgradnjom i postavljanjem privremenih i drugih objekata;
  - 17) uslove za zaštitu spomenika i spomen obilježja lokalnog značaja;
  - 18) nadzor i zaštitu od buke;
  - 19) uslove za razvoj bibliotekarstva i arhivske djelatnosti od lokalnog značaja;
  - 20) uslove za razvoj izdavačke djelatnosti;
  - 21) uslove za linijsku plovidbu na svojoj teritoriji;
  - 22) radno vrijeme i uslove za rad objekata koji pružaju usluge građanima;
  - 23) uslove za obavljanje auto taksi prevoza;
  - 24) uslove za održavanje javnih sajmova lokalnog značaja.

Član 33

U okviru sopstvenih nadležnosti opština vrši i sljedeće poslove:

- 1) stara se o zaštiti erozivnih područja;
- 2) utvrđuje javni interes za eksproprijaciju nepokretnosti za lokalne potrebe;
- 3) upravlja, raspolaže i štiti lokalnu imovinu;
- 4) vrši poslove inspekcijanskog nadzora;
- 5) propisuje prekršaje za povrede svojih propisa i vodi prekršajni postupak;
- 6) organizuje pružanje pravne pomoći građanima;
- 7) vodi evidencije stanovništva i biračke spiskove i druge evidencije, u skladu sa zakonom; izdaje vodoprivredne uslove, vodoprivredne saglasnosti i vodoprivredne dozvole;
- 8) vodi evidenciju komunalnih i otpadnih voda, korisnika i zagađivača vodoprivrednih objekata i postrojenja i druge poslove;
- 9) ustanovljava javna priznanja i nagrade;
- 10) odlučuje o pravima i obavezama građana u poslovima iz svoje nadležnosti;
- 11) stara se o zadovoljavanju određenih potreba građana i u drugim oblastima od neposrednog interesa za građane;
- 12) vrši druge poslove u skladu sa potrebama i interesima lokalnog stanovništva.

Član 34

Radi obezbjeđivanja vršenja poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo opština osniva:

- 1) organe lokalne uprave;
- 2) javne službe u oblasti turizma, obrazovanja, kulture, fizičke kulture i sporta, tehničke kulture, socijalne i dječje zaštite, zapošljavanja, primarne zdravstvene zaštite i u drugim oblastima.

Član 35

Javne službe iz člana 34 stav 1 tačka 2 ovog zakona opština može osnovati ako je obavljanje djelatnosti nezamjenjiv uslov života i rada lokalnog stanovništva, a zadovoljenje potreba građana u tim djelatnostima se ne može kvalitetno i ekonomično obezbijediti privatnom inicijativom ili na drugi način.

Član 36

Način i uslove obavljanja sopstvenih poslova opština vrši u skladu sa mogućnostima, interesima i potrebama lokalnog stanovništva.

Član 37

Kada ocijeni da je vršenje sopstvenih poslova od zajedničkog interesa za dvije ili više opština, Vlada može da zahtijeva od opština da zajednički obezbijede vršenje tih poslova ili utvrdi javni interes i obezbijedi njihovo vršenje.

2. Preneseni i povjereni poslovi**Član 38**

Zakonom se može vršenje pojedinih poslova iz nadležnosti organa državne uprave prenijeti opštini kada se, na taj način, obezbjedjuje njihovo efikasnije i ekonomičnije vršenje.

Propisom Vlade može se vršenje pojedinih poslova iz nadležnosti organa državne uprave povjeriti opštini.

Uslovi pod kojima se prenose, odnosno povjeravaju poslovi opštini uređuju se zakonom.

Član 39

Prenesene poslove u oblastima obrazovanja, primarne zdravstvene zaštite, socijalne i dječije zaštite, zapošljavanja i drugim oblastima od interesa za lokalno stanovništvo opština vrši u skladu sa posebnim zakonom.

IV. IMOVINA OPŠTINE**Član 40**

Imovinu opštine čine nepokretne i pokretne stvari, novčana sredstva, hartije od vrijednosti i druga imovinska prava, u skladu sa zakonom.

Opština raspolaže i upravlja svojom imovinom shodno njenoj namjeni, u skladu sa zakonom i dobrom praksom ekonomskog i finansijskog menadžmenta.

Opština i javne službe čiji je ona osnivač dužne su da vode evidenciju o svojoj imovini. Imovina opštine iskazuje se u skladu sa zakonom.

V. ORGANI OPŠTINE**Član 41**

Organi opštine su: skupština opštine (u daljem tekstu: skupština) i predsjednik opštine. Skupština je predstavnički organ gradjana opštine. Predsjednik opštine je izvršni organ opštine.

Član 42

Izbore za skupštinu raspisuje predsjednik opštine.

Izbore za predsjednika opštine raspisuje skupština.

Izbori iz st. 1 i 2 ovog zakona održavaju se najkasnije 15 dana prije isteka izbornog perioda odbornika i predsjednika opštine kojima teče mandat.

Od dana raspisivanja do dana održavanja izbora iz st. 1 i 2 ovog člana ne može proteći manje od 60 ni više od 100 dana.

U slučaju da se izbori ne raspišu u skladu sa stavom 3 ovog člana izbore raspisuje Vlada.

Član 43

Gradjani biraju skupštinu i predsjednika opštine na osnovu slobodnog, opšteg, jednakog i neposrednog biračkog prava, u skladu sa zakonom.

1. Skupština**Član 44**

Skupština se bira na vrijeme od četiri godine.

U skupštinu se bira 30 odbornika i još po jedan odbornik na svakih 5000 birača.

Poslovi skupštine**Član 45**

Skupština:

- 1) donosi statut;
- 2) donosi propise i druge opšte akte;

- 3) donosi planove i programe razvoja opštine;
- 4) donosi prostorne i urbanističke planove;
- 5) donosi program uređivanja i korišćenja građevinskog zemljišta;
- 6) donosi budžet i završni račun budžeta;
- 7) donosi plan kapitalnih poboljšanja i investicionu politiku;
- 8) utvrđuje visinu opštinskih poreza, taksa i naknada;
- 9) raspolaže imovinom;
- 10) utvrđuje uslove za osnivanje mjesnih zajednica i daje saglasnost na odluke o osnivanju;
- 11) raspisuje referendum za teritoriju opštine ili za dio teritorije;
- 12) odlučuje o građanskoj inicijativi;
- 13) odlučuje o raspisivanju samodoprinosu za teritoriju opštine;
- 14) osniva javne službe;
- 15) odlučuje o zaduživanju i davanju garancija, u skladu sa zakonom;
- 16) vrši verifikaciju mandata i odlučuje o pravima odbornika;
- 17) bira i razrješava predsjednika skupštine, imenuje sekretara i članove radnih i savjetodavnih tijela;
- 18) podnosi predlog za ocijenu ustavnosti i zakonitosti akata državnih organa, kada ocijeni da je povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu;
- 19) razmatra izvještaje predsjednika opštine;
- 20) donosi poslovnik o svom radu;
- 21) daje autentično tumačenje propisa koje donosi;
- 22) vrši i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

Način sazivanja i odlučivanja skupštine opštine

Član 46

Skupštinu saziva predsjednik skupštine po potrebi, a najmanje jedan put u tri mjeseca.

Predsjednik saziva skupštinu, po sopstvenoj inicijativi, na zahtjev predsjednika opštine, jedne trećine odbornika i po inicijativi građana, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno inicijative.

Potreban broj građana za podnošenje inicijative, u smislu stava 2 ovog člana, utvrđuje se statutom opštine.

Ako skupštinu ne sazove predsjednik skupštine u roku iz stava 2 ovog člana, skupštinu saziva podnosilac zahtjeva odnosno inicijative.

U slučaju iz stava 4 ovog člana skupštinom predsjedava odbornik kojeg odredi podnosilac zahtjeva, odnosno inicijative.

Član 47

Pravo predlaganja odluka, drugih propisa i opštih akata ima predsjednik opštine, odbornik i broj građana utvrđen statutom opštine.

Skupština može da odlučuje ako sjednici prisustvuje većina ukupnog broja odbornika.

Skupština donosi odluke većinom glasova prisutnih odbornika, ukoliko zakonom ili statutom opštine za pojedina pitanja nije predviđena druga većina.

O donošenju statuta opštine odlučuje se većinom glasova ukupnog broja odbornika.

Način rada i odlučivanja skupštine bliže se uređuje poslovníkom.

Član 48

Odbornik ne može biti pozvan na krivičnu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izneseno mišljenje ili glasanje u skupštini.

Radna tijela

Član 49

Radi efikasnog i racionalnog vršenja poslova iz nadležnosti skupštine, obrazuju se odbori i savjeti, kao stalna radna tijela, a mogu se obrazovati i komisije kao povremena radna tijela.

Za članove odbora skupština imenuje odbornike skupštine.

Za članove savjeta i komisija skupština, pored odbornika, imenuje i druga lica .

Odlukom o obrazovanju radnih tijela uređuje se djelokrug i način rada i odlučiva-nja radnih tijela i druga pitanja od značaja za njihov rad.

Član 50

Statutom ili odlukom skupštine odborima se može povjeriti odlučivanje o pojedinih poslovima iz nadležnosti skupštine.

Poslovi skupštine iz člana 45 tač. 1 do 19 ovog zakona ne mogu se povjeriti odborima.

Odluke odbora stavljaju se na uvid skupštini na prvoj narednoj sjednici.

Ukoliko skupština ocijeni da su odluke odbora nezakonite ili necjelishodne poništiti će ih ili ukinuti i odlukom urediti određeno pitanje.

Akti skupštine**Član 51**

U vršenju poslova iz svog djelokruga skupština donosi statut, odluke i druge akte.

Statut je osnovni akt kojim se uređuje organizacija, rad i način ostvarivanja lokalne samouprave.

Odlukom se odlučuje o pravima i obavezama građana, osnivaju javne službe i odlučuje o drugim pitanjima, u skladu sa zakonom i statutom opštine.

Rješenjem se odlučuje o pojedinačnim pitanjima, u skladu sa zakonom i drugim propisom.

Skupština donosi zaključke o pojedinim pitanjima od značaja za utvrđivanje i vođenje politike .

Skupština donosi povelje i preporuke u kojima iznosi svoj stav u odnosu na pojedina systemska pitanja iz sopstvene nadležnosti, odnosno pitanja koja se odnose na druge organe i javne službe.

Skupština može donositi i druge akte iz svoje nadležnosti.

Član 52

Statutom opštine se uređuju, naročito: prava i dužnosti opštine i način njihovog ostvarivanja; poslovi i način odlučivanja lokalnog stanovništva; način i uslovi vršenja sopstvenih poslova; organizacija i način rada organa, način donošenja propisa; način vršenja nadzora nad radom organa opštine i javnih službi; način povjeravanja određenih poslova radnim tijelima skupštine; način obezbjeđenja javnosti rada organa i javnih službi; finansiranje ; ustanovljenje simbola , praznik opštine i način njegovog obilježavanja i druga pitanja od značaja za funkcionisanje lokalne samouprave.

Predsjednik skupštine**Član 53**

Skupština ima predsjednika.

Predsjednika skupštine bira, na predlog jedne trećine odbornika, skupština iz reda odbornika, većinom glasova ukupnog broja odbornika.

Mandat predsjednika skupštine traje koliko i mandat skupštine.

Funkcija predsjednika je, po pravilu, volonterska.

Predsjednik skupštine može biti razriješen prije isteka vremena na koje je izabran, u skladu sa statutom opštine.

Član 54

Predsjednik skupštine saziva skupštinu, predsjedava i rukovodi njenim radom i stara se o realizaciji njenih odluka i drugih akata.

U slučaju odsutnosti ili spriječenosti predsjednika, skupštinom predsjedava odbornik kojeg odredi predsjednik skupštine.

Sekretar skupštine**Član 55**

Skupština može imati sekretara koji se stara o obavljanju stručnih i drugih poslova u vezi sa sazivanjem i održavanjem sjednica skupštine i njenih radnih tijela i vrši druge poslove utvrdjene statutom i drugim aktima.

Sekretara skupštine imenuje skupština, na predlog predsjednika skupštine.

U pogledu uslova imenovanja i razrešenja sekretara skupštine shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o glavnom administratoru.

Mandat sekretara skupštine traje koliko i mandat predsjednika skupštine.

2. Predsjednik opštine**Član 56**

Funkcija predsjednika opštine je profesionalna.

Predsjednik opštine se bira na vrijeme od pet godina.

Funkciju predsjednika opštine građanin Crne Gore može obavljati u najviše dva mandata.

Preuzimanjem dužnosti, predsjednik opštine daje, pred skupštinom opštine, svečanu izjavu: "Svečano se obavezujem da ću dužnost predsjednika opštine obavljati u skladu sa Ustavom, zakonom i statutom opštine".

Poslovi predsjednika opštine

Član 57

Predsjednik opštine:

- 1) predstavlja i zastupa opštinu;
- 2) predlaže propise i druge akte koje donosi skupština, kao i način rješavanja pojedinih pitanja iz nadležnosti skupštine;
- 3) stara se i odgovoran je za izvršavanje zakona, drugih propisa i opštih akata;
- 4) stara se i odgovoran je za izvršavanje prenešenih i povjerenih poslova;
- 5) utvrđuje organizaciju i način rada lokalne uprave, na predlog glavnog administratora;
- 6) imenuje i razrešava potpredsjednika opštine, uz saglasnost skupštine;
- 7) imenuje i razrešava glavnog administratora, uz saglasnost skupštine, direktore agencija, menadžera, daje saglasnost na postavljenje i razrješenje starešina organa lokalne uprave, ako ovim zakonom nije drukčije određeno;
- 8) podnosi građanima i skupštini izvještaj o svom radu i ostvarivanju funkcija lokalne samouprave, najmanje jedanput godišnje;
- 9) usmjerava i uskladjuje rad organa lokalne uprave, javnih službi i agencija čiji je osnivač, radi efikasnijeg ostvarivanja njihovih funkcija i kvalitetnijeg pružanja javnih usluga, o čemu donosi odgovarajuće akte;
- 10) vrši nadzor nad radom lokalne uprave;
- 11) donosi akte iz svoje nadležnosti i akte u izvršavanju prenesenih i povjerenih poslova, ukoliko posebnim propisom nije drukčije određeno;
- 12) odgovoran je za izvršavanje odluka i drugih akata koje donosi skupština i donosi akte za njihovo izvršavanje;
- 13) donosi akte kojima obezbjeđuje izvršenje budžeta opštine;
- 14) saziva konstitutivnu sjednicu skupštine;
- 15) vrši i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim aktima opštine.

Član 58

Predsjednik opštine, privremeno, donosi akte iz nadležnosti skupštine, ukoliko skupština nije u mogućnosti da se sastane ili je iz drugih razloga onemogućen njen rad, a njihovim nedonošenjem bi se ugrozio život građana ili imovina veće vrijednosti.

Predsjednik je dužan da akt iz stava 1 ovog člana podnese na potvrdu skupštini na prvoj narednoj sjednici.

Ako skupština ne potvrdi akt iz stava 1 ovog člana ili ga predsjednik ne podnese na potvrdu, taj akt prestaje da važi danom završetka sjednice skupštine.

Član 59

Za poslove iz nadležnosti lokalne samouprave, predsjednik odgovara za svoj rad građanima i skupštini.

Za vršenje prenesenih i povjerenih poslova predsjednik odgovara i Vladi.

U slučaju nezakonitog vršenja ili nevršenja prenesenih i povjerenih poslova, Vlada obavještava skupštinu i predlaže preduzimanje mjera.

Ukoliko se ne preduzmu mjere iz stava 3 ovog člana, Vlada će upozoriti skupštinu na posledice nepreduzimanja mjera i preduzeti druge aktivnosti, u skladu sa svojim ovlaštenjima.

Prestanak mandata predsjednika opštine

Član 60

Predsjedniku opštine prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran: opozivom, izglasavanjem nepovjerenja, podnošenjem ostavke i po sili zakona.

Prestanak mandata predsjednika opštine skupština konstatuje aktom.

Opoziv

Član 61

Gradjani mogu pokrenuti postupak opoziva predsjednika opštine. Postupak opoziva može pokrenuti najmanje 20% birača u opštini. Postupak ponovnog opoziva ne može se pokrenuti prije isteka roka od šest mjeseci od dana glasanja o ranijem predlogu opoziva. Postupak opoziva, vrijeme glasanja i druga pitanja u vezi opoziva bliže se uređuju zakonom i statutom opštine.

Pitanje povjerenja**Član 62**

Predsjednik opštine može postaviti pitanje svog povjerenja građanima. Pitanje povjerenja predsjedniku opštine može postaviti i skupština, u slučaju kada se uskraćuju prava ili slobode građana, nekvalitetno obavljaju poslovi, neizvršavaju razvojni programi i drugi akti, nanosi znatna materijalna šteta opštini, ne podnese skupštini izvještaj o radu i kada skupština ne potvrdi akt iz člana 58 stav 1 ovog zakona ili ga predsjednik ne podnese skupštini na potvrdu. Inicijativu za pokretanje postupka nepovjerenja može pokrenuti najmanje jedna trećina odbornika ili najmanje 10% građana u opštini i Vlada. O podnijetoj inicijativi iz stava 3 ovog člana skupština odlučuje većinom glasova ukupnog broja odbornika, u roku od 30 dana od dana podnošenja inicijative.

Član 63

Ukoliko skupština prihvati inicijativu iz člana 62 stava 3 ovog zakona, pokreće postupak povjerenja predsjedniku opštine. Odlukom o pokretanju postupka povjerenja utvrđuje se rok glasanja koji ne može biti duži od 60 dana od dana pokretanja postupka i druga pitanja od značaja za glasanje.

Član 64

O nepovjerenju predsjedniku opštine odlučuju građani, u skladu sa zakonom. Ako je predsjedniku opštine izglasano nepovjerenje, skupština aktom konstatuje prestanak mandata. Pitanje ponovnog povjerenja predsjedniku opštine ne može se postaviti u roku od šest mjeseci od dana glasanja o nepovjerenju.

Ostavka**Član 65**

Predsjednik opštine može podnijeti ostavku. O ostavci predsjednik opštine obavještava skupštinu.

Prestanak mandata po sili zakona**Član 66**

Predsjedniku opštine prestaje mandat po sili zakona:

- 1) istekom mandata;
- 2) kada se utvrdi da je pravosnažnom odlukom lišen poslovne sposobnosti;
- 3) kada je pravosnažno osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije;
- 4) kada je pravosnažno osuđen na kaznu zatvora dužu od šest mjeseci;

promjenom mjesta prebivališta;

- 5) u drugim slučajevima propisanim zakonom.

Član 67

Kada predsjedniku opštine, u slučajevima utvrđenim zakonom, prestane mandat, funkciju predsjednika, do izbora novog predsjednika opštine, vrši potpredsjednik, odnosno glavni administrator.

Član 68

Odluku o raspisivanju izbora za predsjednika opštine, kome je prestao mandat prije isteka vremena na koji je izabran, donosi skupština u roku od 15 dana od dana prestanka mandata.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, izbori se održavaju najkasnije u roku od 60 dana od dana raspisivanja izbora.

Potpredsjednik opštine

Član 69

Opština može imati jednog ili više potpredsjednika.

Potpredsjednika imenuje i razrješava predsjednik opštine, uz saglasnost skupštine.

Mandat potpredsjednika traje koliko i mandat predsjednika opštine, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

Potpredsjednik zamjenjuje predsjednika opštine u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti i vrši druge poslove koje mu predsjednik povjeri.

U slučaju da potpredsjednik nije imenovan, predsjednika opštine zamjenjuje glavni administrator.

3. Lokalna uprava i javne službe

Vrste organa lokalne uprave

Član 70

Za vršenje poslova uprave obrazuju se organi lokalne uprave (sekretarijati, upra-ve, direkcije, biro i sl.).

Za vršenje specifičnih poslova osniva se komunalna policija, posebne službe i centri.

Za vršenje poslova koji zahtijevaju posebna stručna znanja i samostalnost u radu mogu se, odlukom predsjednika opštine osnivati agencije.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji organa i službi iz st. 1 i 2 ovog člana, donosi glavni administrator, a agencije direktor, uz saglasnost predsjednika opštine.

3.1. Poslovi organa lokalne uprave

Poslovi lokalne uprave

Član 71

Lokalna uprava:

- 1) izvršava zakone, druge propise i opšte akte;
- 2) priprema nacрте odluka i drugih akata koje donose organi lokalne samouprave;
- 3) vrši upravni nadzor;
- 4) vrši stručne i druge poslove koje joj povjere organi lokalne samouprave;
- 5) rješava u prvostepenom upravnom postupku o pravima i obavezama građana, pravnih i drugih lica;
- 6) vodi javne i druge evidencije propisane zakonom i opštim aktima organa lokalne samouprave;
- 7) rješava u prekršajnom postupku;
- 8) vrši i druge poslove utvrđene statutom i drugim aktima.

Upravni nadzor

Član 72

Organi lokalne uprave vrše upravni nadzor, i to:

- 1) nadzorom nad zakonitošću akata javnih službi kojima se rješava o pravima, obavezama i pravnim interesima građana i pravnih lica;
- 2) nadzorom nad zakonitošću i cjelishodnošću rada javnih službi;
- 3) inspekcijskim nadzorom.

Član 73

U obavljanju upravnog nadzora organi lokalne uprave:

- 1) predlažu glavnom administratoru obustavljanje od izvršenja opštih akata ili pojedinih njihovih odredbi koje nijesu u saglasnosti sa statutom i drugim aktima organa lokalne samouprave, do okončanja postupka ustavnosti i zakonitosti opštih akata;
- 2) pokreću inicijativu za ocjenu ustavnosti i zakonitosti opštih akata javnih službi;
- 3) nalažu mjere za izvršavanje utvrđenih obaveza;
- 4) predlažu mjere za prevazilaženje problema, odnosno otklanjanje propusta u radu;
- 5) pokreću inicijativu za izmjenu propisa ;

- 6) podnose zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, krivičnu prijavu ili prijavu za privredni prestup;
- 7) obavještavaju druge organe, ako postoje razlozi za preduzimanje mjera iz njihovih nadležnosti;
- 8) preduzimaju druge mjere predviđene posebnim propisima.

3.2. Organizacija lokalne uprave

Glavni administrator

Član 74

Lokalnom upravom rukovodi i koordinira glavni administrator.
 Poslovi glavnog administratora obavljaju se profesionalno.
 Glavni administrator organizuje rad lokalne uprave i odgovoran je za zakonitost, efikasnost i ekonomičnost njenog rada.
 Glavni administrator ima ovlaštenja drugostepenog organa u upravnim stvarima.

Član 75

Glavnog administratora imenuje i razrešava predsjednik opštine, uz saglasnost skupštine.
 Glavni administrator se imenuje na osnovu javnog oglašavanja, na neodređeno vrijeme.
 Za glavnog administratora može biti imenovano lice koje ima završen pravni fakultet, položen stručni ispit za rad u organima uprave i najmanje pet godina radnog iskustva.
 Glavni administrator za svoj rad i rad organa lokalne uprave odgovara predsjedniku opštine i skupštini.

Član 76

Glavni administrator može biti razriješen dužnosti ukoliko ne obavlja poslove u skladu sa odredbom člana 74 stav 3 ovog zakona i u drugim slučajevima propisanim zakonom.
 U postupku razriješenja glavni administrator ima pravo da se na sjednici skupštine izjasni o razlozima razrešenja.

3.3. Starješina organa lokalne uprave

Član 77

Radom organa lokalne uprave rukovodi starješina organa.
 Starješinu organa postavlja i razrešava glavni administrator, uz saglasnost predsjednika opštine, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.
 Starješina organa za svoj rad odgovara glavnom administratoru i predsjedniku opštine.
 Starješina organa odlučuje o izboru i raspoređivanju službenika i namještenika i vrši druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom opštine.
 Postupak, način i uslovi utvrđivanja odgovornosti starješine organa lokalne uprave uređuje se statutom opštine, u skladu sa zakonom.

3.4. Ostale službe opštine

Menadžer

Član 78

Opština može imati menadžera.
 Menadžer učestvuje u izradi razvojnih programa, predlaže projekte u skladu sa utvrđenim razvojnim programom i stara se o njihovoj realizaciji.
 Menadžera postavlja i razrešava predsjednik opštine.
 Menadžer se postavlja na osnovu javnog oglašavanja na neodređeno vrijeme.
 Menadžer najmanje jedanput godišnje podnosi izvještaj o svom radu predsjedniku opštine.
 Menadžer odgovara za svoj rad predsjedniku opštine.

Komunalna policija

Član 79

Opština ima službu za vršenje komunalnog nadzora (u daljem tekstu: komunalna policija).
 Nadzor nad zakonitošću i celishodnošću rada komunalne policije vrši glavni administrator.

Komunalna policija obezbjeđuje komunalni red u oblasti parkiranja, deponovanja otpada, snabdijevanja vodom, odvodjenja otpadnih i atmosferskih voda, javne čistoće, javne rasvjete, održavanja pijaca, parkova, zelenih površina, saobraćajnih oznaka i signalizacije, sahranjivanja, lokalnih puteva, buke, radnog vremena, prevoza putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju, auto taksi prevoza, pruža informativne usluge građanima i vrši druge poslove iz nadležnosti opštine propisane zakonom i odlukom skupštine.

Član 80

U pogledu prava i dužnosti i postupka vršenja poslova komunalne policije shodno se primjenjuju odredbe zakona kojima se uređuje inspeksijska kontrola i drugi propisi.

Komunalna policija ima legitimacije, službena odijela i oznake.

Oblik i sadržinu legitimacija, oznake, izgled, sadržaj i korišćenje uniforme i druga pitanja od značaja za rad komunalne policije propisuje skupština opštine.

Služba zaštite

Član 81

Opština ima službu zaštite.

Služba zaštite obezbjeđuje spašavanje i zaštitu imovine i lica od požara, eksplozija, havarija i drugih akcidentnih i vanrednih situacija.

Nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada službe zaštite vrši predsjednik opštine.

Informacioni centar

Član 82

Organi opštine, javne službe i pravna lica koji vrše javna ovlašćenja i pružaju javne usluge građanima, u obavljanju svojih poslova i zadataka, koriste sredstva savremene informacione i komunikacione tehnologije.

Sredstva iz stava 1 ovog člana pribavljaju se i koriste u skladu sa jedinstvenim standardima propisanim na nivou Republike.

Opština osniva informacioni centar za obavljanje poslova iz stava 1 ovog člana.

3.5. Pravila upravnog postupka

Primjena upravnog postupka

Član 83

U postupku pred opštinskim organima i javnim službama koje vrše javna ovlašćenja primjenjuju se propisi o upravnom postupku.

Sukob nadležnosti

Član 84

Sukob nadležnosti između organa lokalne uprave rješava glavni administrator.

Sukob nadležnosti između organa lokalne uprave, javnih službi i pravnih lica kojima je odlukom skupštine povjereno vršenje određenih poslova rješava predsjednik opštine.

Izuzeće

Član 85

O izuzeću službenika u organima lokalne uprave odlučuje starješina organa lokalne uprave.

O izuzeću starješine organa lokalne uprave odlučuje glavni administrator.

O izuzeću glavnog administratora odlučuje predsjednik opštine.

4. Pravni status funkcionera i službenika

Lokalni funkcioneri

Član 86

Predsjednik i potpredsjednik opštine, predsjednik skupštine i glavni administrator su lokalni funkcioneri.

Član 87

Zaradu i druga prava po osnovu rada lokalni funkcioneri ostvaruju u skladu sa zakonom i propisima skupštine opštine.

Predsjednik skupštine opštine koji funkciju vrši volonterski ima pravo na naknadu za vrijeme vršenja funkcije, u skladu sa propisom skupštine.

Lokalni službenici**Član 88**

Zaposleni u organima lokalne uprave su lokalni službenici i namještenici koji profesionalno obavljaju poslove iz nadležnosti lokalne samouprave.

Lica iz stava 1 ovog člana zapošljavaju se na osnovu javnog oglašavanja.

Službena zvanja i uslove za njihovo vršenje propisuje Vlada.

Član 89

Licima zaposlenim u lokalnoj upravi i javnim službama ne može prestati služba niti se može pogoršati položaj zbog članstva u političkoj ili sindikalnoj organizaciji.

Član 90

U pogledu pravnog statusa lokalnih funkcionera, lokalnih službenika i namještenika shodno se primjenjuju propisi kojima se uređuje status republičkih funkcionera, državnih službenika i namještenika, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

Klauzula konflikta interesa**Član 91**

Poslovi predsjednika i potpredsjednika opštine i glavnog administratora nespojivi su sa funkcijom odbornika.

Poslovi lokalnih funkcionera nespojivi su sa vršenjem drugih lokalnih javnih funkcija i članstvu u organima upravljanja javnih službi.

Poslovi starješine organa, lokalnih službenika i namještenika su nespojivi sa članstvom u skupštini i organima upravljanja javnih službi.

Lica iz st. 1 i 2 ovog člana ne mogu biti angažovana od javnih službi, pravnih i fizičkih lica za obavljanje bilo kojih poslova koji su povezani sa poslovima organa lokalne samouprave i u funkciji su ostvarivanja njihovih prava i interesa pred lokalnim organima.

VI. FINANSIRANJE OPŠTINA***Javni prihodi i rashodi*****Član 92**

Za vršenje poslova iz sopstvene nadležnosti opštini pripadaju javni prihodi utvrđeni zakonom.

Član 93

Za obavljanje sopstvenih poslova od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo opština može propisivati visinu poreza, taksa i naknada, u skladu sa zakonom.

Član 94

Primici i izdaci iskazuju se u budžetu opštine, u skladu sa zakonom.

Sredstva za rad organa lokalne samouprave obezbjeđuju se u budžetu opštine, u skladu sa zakonom.

VII. MJESNA SAMOUPRAVA***Mjesne zajednice***

Član 95

U mjesnoj zajednici građani odlučuju i učestvuju u odlučivanju o ostvarivanju lokalnih potreba i interesa u oblastima: uređivanja naselja, stanovanja, zaštite potrošača, kulture, fizičke kulture, zaštite i unapređivanja životne sredine, kao i drugim oblastima života i rada, u skladu sa statutom.

Više teritorijalno povezanih i razvojno i ekonomski međusobno upućenih mjesnih zajednica mogu organizovati zajedničko koordinaciono tijelo koje će se baviti ostvarivanjem zajedničkih potreba i interesa u pojedinim oblastima predviđenim stavom 1 ovog člana.

Član 96

Građani osnivaju mjesnu zajednicu u skladu sa zakonom.

Odlukom skupštine opštine uređuju se uslovi osnivanja, poslovi, organi i postupak izbora, organizacija i rad organa, način odlučivanja, finansiranja i druga pitanja od značaja za rad mjesne zajednice.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, skupština može, kada je to neophodno radi ostvarivanja prava i dužnosti građana, privremeno do samoorganizovanja, obrazovati mjesne zajednice.

Član 97

Sredstva za zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva u mjesnoj zajednici obezbjeđuju se iz:

- 1) prihoda opštine, koji se ustupaju mjesnoj zajednici;
- 2) sopstvenih sredstava lokalnog stanovništva, koja udružuju neposredno, putem samodoprinosa ili na drugi način;
- 3) sredstava koja, za aktivnosti određenog oblika lokalne samouprave, mogu dati zainteresovana pravna i fizička lica;
- 4) naknada za usluge koje, svojim aktivnostima, ostvaruje mjesna zajednica;
- 5) poklona, donacija i drugih sredstava.

Član 98

Registar mjesnih zajednica vodi nadležni opštinski organ.

Upisom u registar mjesna zajednica stiče svojstvo pravnog lica.

Obrazac i način vođenja registra mjesnih zajednica utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove lokalne samouprave.

VIII. UČEŠĆE GRAĐANA U OSTVARIVANJU LOKALNE SAMOUPRAVE

Član 99

Opština stvara uslove, podstiče i pomaže učešće lokalnog stanovništva u ostvarivanju lokalne samouprave putem različitih oblika učešća stanovništva u izjašnjavanju i odlučivanju o poslovima od zajedničkog interesa.

U cilju zadovoljavanja kulturnih, sportskih, obrazovnih, zdravstvenih, informativnih i drugih potreba, lokalno stanovništvo učestvuje u organima upravljanja javnih službi i drugim pravnim licima koja vrše javna ovlašćenja i pružaju usluge građanima, na način utvrđen posebnim zakonima i drugim propisima.

1. Oblici učešća građana**Član 100**

Oblici neposrednog učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju su: inicijativa, građanska inicijativa, zbor građana, referendum (mjesni i opštinski) i drugi oblici izjašnjavanja i odlučivanja utvrđeni statutom.

Statutom, u skladu sa zakonom, bliže se uređuje način i postupak učešća lokalnog stanovništva u izjašnjavanju i odlučivanju o poslovima od zajedničkog interesa.

Inicijativa**Član 101**

Građani imaju pravo da pokrenu inicijativu pred nadležnim organima radi razmatranja i odlučivanja o određenim pitanjima od interesa za lokalno stanovništvo.

O podnijetoj inicijativi nadležni organ je dužan da zauzme stav i u roku od 30 dana o tome obavijesti podnosioca inicijative.

Ako organ ne postupi po inicijativi iz stava 1 ovog člana, podnosilac inicijative može da se obrati predsjedniku opštine ili skupštini.

Građanska inicijativa

Član 102

Građani imaju pravo na građansku inicijativu.

Građanskom inicijativom se predlaže donošenje ili promjena akta kojim se uređuju značajna pitanja iz nadležnosti lokalne samouprave.

Statutom se utvrđuju pitanja o kojima se može pokrenuti građanska inicijativa, potreban broj potpisa građana za pokretanje inicijative, postupak po inicijativi i druga pitanja od značaja za građansku inicijativu.

Ako nadležni organ ne prihvati građansku inicijativu, o pitanju o kojem se pokrenula građanska inicijativa može se raspisati referendum koji će se održati u roku od 90 dana od dana donošenja odluke.

Zbor građana

Član 103

Zbor građana, većinom glasova prisutnih građana, usvaja zahtjeve i predloge i upućuje ih nadležnom organu.

Organi lokalne samouprave dužni su da, u roku od 60 dana od dana održavanja zbora građana, razmotre zahtjeve i predloge i o njima obavijeste građane.

Način sazivanja zbora građana, način rada i odlučivanja uređuje se statutom opštine ili posebnim aktom.

Mjesni referendum

Član 104

Na mjesnom referendumu građani sa dijela teritorije opštine se izjašnjavaju o pitanjima iz nadležnosti lokalne samouprave.

Zakonom, odnosno statutom se utvrđuje o kojim pitanjima će se građani izjašnjavati mjesnim referendumom, kao i postupak raspisivanja i sprovođenja tog referenduma.

Opštinski referendum

Član 105

Opštinski referendum se može raspisati radi prethodnog izjašnjavanja građana na teritoriji opštine o pojedinim pitanjima iz nadležnosti lokalne samouprave u slučajevima, na način i po postupku utvrđenim statutom opštine, u skladu sa zakonom.

2. Drugi oblici izjašnjavanja građana

Član 106

Pored oblika neposrednog odlučivanja i izjašnjavanja, građani mogu učestvovati u ostvarivanju lokalne samouprave i putem peticija, predloga i žalbi, u skladu sa statutom opštine.

Pravo na građansku žalbu ili peticiju

Član 107

Svako ima pravo da podnese građansku žalbu ili uputi peticiju organima lokalne samouprave, kao i da od organa traži obavještenja iz njihovog djelokruga rada.

Postupak podnošenja i postupanja organa po građanskoj žalbi i peticiji, bliže se uređuje statutom opštine.

Organi kojima su upućeni zahtjevi iz stava 1 ovog člana dužni su da donesu odluku, odnosno daju obavještenje u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

Plan i program učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova

Član 108

U cilju učešća lokalnog stanovništva u donošenju odluka od neposrednog i zajedničkog interesa, skupština posebnom odlukom uređuje način i postupak učešća stanovnika u vršenju javnih poslova.

Odlukom iz stava 1 ovog člana uređuju se: oblici, mehanizmi (anketiranje, medija planovi, table za obavještanje, kutije primjedbi, predloga i sugestija, web sajtovi, dežurni telefoni, organizovanje radionica u mjesnim zajednicama, informacioni centri, gostovanja predavača, stručni skupovi i okrugli

stolovi i sl.), subjekti, postupci, rokovi i načini učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova, izvještaj o uspješnosti postupka i druga pitanja od značaja za aktivnosti lokalnog stanovništva u donošenju odluka.

Član 109

Prije donošenja programa razvoja opštine, prostornih i urbanističkih planova, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana, opština će utvrditi plan učešća građana u donošenju odluka i odrediti organ koji će sprovesti javnu raspravu.

Javna rasprava se može sprovesti i povodom drugih akata kojima se odlučuje o pitanjima od značaja za lokalno stanovništvo, u skladu sa statutom i odlukom opštine.

Javna rasprava ne može trajati kraće od 15 dana.

Član 110

Učešće lokalnog stanovništva u odlučivanju u poslovima iz člana 109 ovog zakona obezbjeđuje se, naročito:

1) da se prije utvrđivanja nacrt planova i programa razvoja opštine, budžeta i opštih akata, kojima se utvrđuju prava i obaveze građana, svim građanima, organima uprave, pravnim i fizičkim licima, nevladinim organizacijama i drugim zainteresovanim subjektima (u daljem tekstu: učesnici javne rasprave) omoguće informacije o aktivnostima koje se planiraju i koje će se sprovesti u toku godine na nivou opštine i prikupe njihove potrebe u tim oblastima;

2) javnim objavljivanjem nacrt plana i programa razvoja opštine, budžeta i opštih akata, kojima se utvrđuju prava i obaveze građana, na način koji će biti dostupan svim učesnicima javne rasprave; programa javnih rasprava po pojedinim mjesnim zajednicama o potrebama lokalnog stanovništva, a posebno u stambenoj, komunalnoj, urbanističkoj i ekološkoj oblasti, obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj djelatnosti i dr.;

3) obavještavanjem o načinu, rokovima, mjestu i vremenu održavanja sa potrebnim informacijama o predmetu javne rasprave;

4) u opštinama gdje većinu ili značajan dio stanovništva čine pripadnici nacionalnih i etničkih grupa plan sadrži i način obezbjeđivanja učešća nacionalnih i etničkih grupa i na njihovom jeziku;

5) obavezivanjem organa lokalne samouprave da razmotre sve prispjele komentare, predloge ili sugestije učesnika javne rasprave, sačine rezime komentara i stavova o prihvatanju, odnosno razlozima neprihvatanja, sačine izvještaj o rezultatima javne rasprave i uz nacrt plana i programa razvoja opštine, budžeta i opštih akata, kojima se utvrđuju prava i obaveze građana dostave predlagачu;

6) obavezom da usvojeni dokumenti budu dostupni javnosti, a naročito licima sa posebnim potrebama koja za to iskažu interes.

IX. ODNOSI I SARADNJA LOKALNE SAMOUPRAVE I GRAĐANA

Standardi postupanja sa građanima

Član 111

Organi lokalne samouprave obavezni su da obezbijede ostvarivanje prava i dužnosti lokalnog stanovništva na zakonit i efikasan način, uz poštovanje ličnosti i dostojanstva građanina.

Lokalni funkcioneri i službenici, u odnosu prema građaninu, obavezni su da se pridržavaju etičkog kodeksa utvrđenog za državne službenike i namještenike.

Član 112

Organi lokalne samouprave obavezni su da građanima u ostvarivanju njihovih prava i interesa daju potrebne podatke, objašnjenja i obavještenja.

Davanje obavještenja ostvaruje se i putem tehničkih sredstava, brošura i sredstava javnog informisanja.

Za postupanje u upravnim stvarima organi lokalne uprave su obavezni da javno istaknu standarde postupanja.

Član 113

Lokalni funkcioneri i starješine organa lokalne uprave obavezni su da odrede vrijeme prijema građana.

Na javnim objektima gdje su smješteni organi lokalne samouprave i javne službe mora biti istaknut naziv organa, odnosno javne službe.

Na vidnom mjestu u organu, odnosno javnoj službi mora biti istaknut raspored prostorija.

Na ulazu službenih prostorija mora biti istaknuto lično ime i zvanje, odnosno zanimanje službenika i namještenika.

Zaposleni su obavezni da za vrijeme službe nose vidljive službene oznake sa ličnim imenom, slikom i zvanjem, u skladu sa propisom koji donosi ministarstvo nadležno za poslove lokalne samouprave.

Primjedbe i pritužbe građana

Član 114

Organi lokalne uprave dužni su da obezbijede knjigu utisaka i sanduče za primjedbe, predloge i pritužbe i prijem kod starješine organa, radi saopštavanja primjedbi ili prigovora na rad organa ili na nepravilan odnos službenika.

Na podnijete primjedbe nadležni organ je dužan da pisano odgovori u roku od 15 dana od dana prijema primjedbi ili prigovora, ukoliko to građanin zahtijeva.

Organi lokalne uprave kojima su upućene primjedbe obavezno ih jedanput mjesečno analiziraju i preduzimaju mjere za rješavanje problema zbog kojih se građani obraćaju.

Dekonzetracija poslova uprave

Član 115

Za obavljanje određenih poslova iz nadležnosti organa lokalne uprave, posebno u odnosu na ostvarivanje prava građana, organi uprave mogu organizovati rad u mjesnim zajednicama.

Poslove iz stava 1 ovog člana, način i mjesto njihovog vršenja određuje glavni administrativni inspektor.

O načinu vršenja poslova iz stava 2 ovog člana građani moraju biti javno obaviješteni.

X . ODNOSI ORGANA LOKALNE SAMOUPRAVE I NEVLADINIH ORGANIZACIJA

Član 116

U cilju afirmisanja otvorenog i demokratskog društva, organi lokalne samouprave saradjuju sa nevladinim organizacijama.

Saradnja iz stava 1 ovog člana ostvaruje se naročito:

- 1) informisanjem o svim pitanjima značajnim za nevladin sektor;
- 2) konsultovanjem nevladinog sektora o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštini akata koje donosi skupština;
- 3) omogućavanjem učešća u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa;
- 4) organizovanjem zajedničkih javnih rasprava, okruglih stolova, seminara i sl.;
- 5) finansiranjem projekata nevladinih organizacija od interesa za lokalno stanovništvo, pod uslovima i po postupku propisanim opštim aktom opštine;
- 6) obezbjeđivanjem uslova za rad nevladinih organizacija, u skladu sa mogućno-stima lokalne samouprave;
- 7) na drugi način propisan statutom opštine.

XI. ODNOSI ORGANA LOKALNE SAMOUPRAVE I JAVNIH SLUŽBI ČIJI JE OSNIVAČ DRŽAVA

Odnosi sa javnim službama

Član 117

Organi lokalne samouprave ostvaruju saradnju sa javnim službama i drugim pravnim licima čiji je osnivač država, učestvuju u postupku utvrđivanja i sprovođenja planova i programa razvoja i daju predloge, sugestije i mišljenja u pogledu vršenja djelatnosti na teritoriji opštine.

Organizacije iz stava 1 ovog člana obavezne su da opštinskim organima, na njihov zahtjev, dostave izvještaje o ostvarivanju planova i programa svoje djelatnosti na njihovoj teritoriji.

Član 118

U slučaju neostvarivanja saradnje na način propisan ovim zakonom, nadležni organi lokalne samouprave mogu obavijestiti Vladu i zahtijevati preduzimanje odgovarajućih mjera. O preduzetim mjerama Vlada će obavijestiti nadležni organ lokalne samouprave u roku od 30 dana od dana prijeme obavještenja.

XII. ODNOSI ORGANA LOKALNE SAMOUPRAVE

I DRŽAVNIH ORGANA

Član 119

Odnosi između organa lokalne samouprave i državnih organa zasnivaju se na međusobnoj saradnji i nadzoru državnih organa nad zakonitošću rada organa lokalne samouprave.

Član 120

U vršenju poslova i zadataka lokalne samouprave, koji se odnose na utvrđivanje i ostvarivanje sloboda, prava i dužnosti građana, nadležni državni organi vrše nadzor nad zakonitošću rada organa lokalne samouprave i imaju prava i dužnosti utvrđene zakonom.

Saradnja organa lokalne samouprave i državnih organa

Član 121

Organi lokalne samouprave u vršenju poslova iz svog djelokruga:

- 1) daju državnim organima inicijative za uređenje odnosa od značaja za lokalnu samoupravu i preduzimanje mjera od značaja za rješavanje pitanja u okviru prava i dužnosti lokalne samouprave;
- 2) daju predloge za preduzimanje aktivnosti državnih organa na razvijanju lokalne samouprave;
- 3) traže mišljenje od nadležnih državnih organa u vezi sa primjenom zakona koji su od neposrednog uticaja na razvoj i ostvarivanje lokalne samouprave i rad organa lokalne samouprave;
- 4) učestvuju u pripremi zakona i drugih akata čija je sadržina od interesa za ostvarivanje i razvoj lokalne samouprave.

Član 122

U ostvarivanju saradnje sa organima lokalne samouprave državni organi:

- 1) obavještavaju organe lokalne samouprave, po sopstvenoj inicijativi, ili na njihov zahtjev, o mjerama koje preduzimaju ili namjeravaju preduzeti u izvršavanju zakona i drugih propisa o zaštiti zakonitosti, pojavama koje ih narušavaju i mjerama za otklanjanje, o ostvarivanju prava građana na lokalnu samoupravu, kao i drugim pitanjima od neposrednog interesa za ostvarivanje lokalne samouprave i rad organa;
- 2) pružaju stručnu pomoć organima lokalne samouprave u vezi sa obavljanjem njihovih poslova;
- 3) traže izvještaje, podatke i obavještenja o obavljanju poslova u okviru prava i dužnosti lokalne samouprave, kao i drugim pitanjima koja su od interesa za ostvarivanje funkcije državnih organa;
- 4) vrše druge poslove, u skladu sa zakonom.

Član 123

Organi lokalne samouprave, na zahtjev državnih organa, dužni su da dostavljaju podatke i obavještenja od značaja za ostvarivanje funkcija tih organa.

Državni organi i organi lokalne samouprave ne mogu utvrđivati naknade za međusobno pružene usluge i razmjenu službenih podataka potrebnih za ostvarivanje njihovih funkcija.

Odnosi organa lokalne samouprave i Vlade

Član 124

Vlada ima pravo da, do odluke Ustavnog suda, obustavi od izvršenja propis ili opšti akt skupštine ili predsjednika opštine, ako smatra da nije u skladu sa Ustavom i zakonom ili se njime ograničavaju Ustavom ili zakonom utvrđene slobode, prava i dužnosti građanina.

Kad obustavi od izvršenja propis ili opšti akt, Vlada je dužna da, bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana, pokrene postupak pred Ustavnim sudom.

Ukoliko, u roku iz stava 2 ovog člana, Vlada ne pokrene postupak, propis ili opšti akt se primjenjuje.

Član 125

Kada skupština opštine duže od tri mjeseca ne održava sjednice, neizvršava odluke nadležnih sudova ili neizvršava zakonom utvrđene obaveze čime se onemogućava ostvarivanje prava građana ili nanosi znatna materijalna šteta, Vlada će upozoriti skupštinu da, u određenom roku, obezbijedi ostvarivanje svojih funkcija, odnosno izvrši zakonom utvrđene obaveze.

Ako skupština, u roku iz stava 1 ovog člana, ne uspostavi obavljanje svojih funkcija, odnosno ne izvrši zakonom utvrđene obaveze, Vlada će, na predlog ministarstva nadležnog za poslove lokalne samouprave, raspuštiti skupštinu.

U slučaju raspuštanja, funkciju skupštine, do njenog konstituisanja, vrši predsjednik opštine.

Član 126

U slučaju raspuštanja skupštine, predsjednik opštine raspisuje izbore u roku od 15 dana od dana raspuštanja.

XIII. SARADNJA I UDRUŽIVANJE LOKALNE SAMOUPRAVE
Sloboda udruživanja lokalnih samouprava

Član 127

U vršenju poslova iz sopstvene nadležnosti, lokalne samouprave mogu, na principima dobrovoljnosti i solidarnosti, slobodno sarađivati i udruživati sredstva za vršenje poslova od zajedničkog interesa, u cilju zadovoljavanja potreba lokalnog stanovništva.

Član 128

Opštine mogu osnovati svoju asocijaciju opština za teritoriju Republike Crne Gore. Asocijacijom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se asocijacija koju je osnovalo više od polovine opština.

Član 129

Upisom u evidenciju asocijacija opština stiče svojstvo pravnog lica. Organizacija, način rada i finansiranje asocijacije iz stava 1 ovog člana uređuje se statutom asocijacije. Obrazac i način vođenja evidencije asocijacije opština propisuje ministarstvo nadležno za poslove lokalne samouprave.

Član 130

Opštine i asocijacija iz člana 128 ovog zakona, u okviru svojih nadležnosti, mogu slobodno saradivati sa lokalnim zajednicama i asocijacijama drugih zemalja, radi ostvarivanja zajedničkih interesa i udruživati se u regionalne i međunarodne organizacije lokalnih vlasti.

Međupštinska zajednica**Član 131**

Skupštine opština mogu, radi zajedničkog, ekonomičnijeg i efikasnijeg vršenja određenih upravnih poslova i poslova javnih službi osnovati međupštinsku zajednicu (u daljem tekstu: zajednica). Zajednica se osniva sporazumom skupština opština.

Član 132

Sporazum o osnivanju zajednice sadrži:

- 1) osnivače;
- 2) naziv i sjedište zajednice;
- 3) predstavljanje i zastupanje zajednice;
- 4) vrstu, obim i način obavljanja poslova;
- 5) organe zajednice, način rada i odlučivanja;
- 6) način finansiranja;
- 7) način vršenja nadzora od strane opština nad radom zajednice;
- 8) odgovornost zajednice za vršenje poslova;
- 9) javnost rada;
- 10) postupak istupanja iz zajednice;
- 11) prestanak rada zajednice;
- 12) druga pitanja od značaja za organizaciju i rad zajednice.

Član 133

Na akte o osnivanju i prestanku rada zajednice iz člana 131 ovog zakona saglasnost daje Vlada.

Član 134

Zajednica se upisuje u evidenciju koju vodi ministarstvo nadležno za poslove lokalne samouprave.

Član 135

Kada je sporazumom utvrđeno da zajednica rješava o pravima i obavezama građana u upravnim stvarima, protiv upravnih akata organa zajednice rješava glavni administrator opštine.

Mjesna nadležnost glavnog administratora iz stava 1 ovog člana utvrđuje se u skladu sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku.

Član 136

Zaposleni u organima zajednice prava, obaveze i odgovornosti ostvaruju u organima opštine gdje je sjedište zajednice.

Član 137

U pogledu nadzora nad radom zajednic, shodno se primjenju odredbe ovog zakona kojima se uređuju odnosi i saradnja organa lokalne samouprave i državnih organa.

XIV. JAVNOST I TRANSPARENTNOST RADA**Član 138**

Javnost i transparentnost rada organa lokalne uprave i javnih službi obezbeđuje se:

- 1) neposrednim uvidom građana u akte i druge službene spise koji se tiču ostvarivanja funkcija lokalne samouprave i ostvarivanja prava građana;
- 2) učešćem građana u javnoj raspravi u postupku donošenja odluka kojima se uređuju pitanja od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo;
- 3) putem javnog objavljivanja opštih i drugih akata u službenom listu i sredstvima javnog informisanja;
- 4) organizovanjem različitih oblika edukacije građana;
- 5) na drugi način propisan statutom opštine.

Način ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana bliže se uređuje statutom, odnosno poslovnikom skupštine.

Član 139

Organi lokalne uprave i javne službe obavezni su da upoznaju javnost o vršenju poslova iz svog djelokruga i izvještavaju je o svom radu putem sredstava javnog informisanja ili na drugi pogodan način.

Davanje određenih podataka i izvještaja može se uskratiti samo ako bi to predstavljalo povredu dužnosti čuvanja državne, vojne ili službene tajne koji se odnose na zaštitu bezbjednosti i privatnosti građanina.

Član 140

Izvještaje, informacije i podatke o vršenju poslova organa lokalne uprave daje starješina organa ili lice koje on ovlasti i lično su odgovorni za njihovu tačnost i blagovremenost.

Član 141

Organi lokalne uprave obavezni su da javno objave održavanje savjetovanja ili drugih oblika stručne obrade i rasprave o pitanjima iz svog djelokruga, omogućće učešće građana i praćenje rada od strane sredstava javnog informisanja.

XV. ZAŠTITA LOKALNE SAMOUPRAVE***Oblici zaštite*****Član 142**

Svako ima pravo da podnese inicijativu pred Ustavnim sudom za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti opštih akata državnih organa, kojima se narušava pravo na lokalnu samoupravu utvrđeno Ustavom ili zakonom.

Skupština opštine ima pravo da pokrene postupak ocjene ustavnosti i zakonitosti zakona i drugih opštih akata državnih organa, kojima se narušavaju prava na lokalnu samoupravu utvrđena Ustavom ili zakonom.

Član 143

Kada se pojedinačnim aktima ili radnjama državnih organa ili organizacija koje vrše javna ovlašćenja narušava pravo građana na lokalnu samoupravu i kada protiv takvih akata ili radnji nije predviđena druga sudska zaštita, nadležni organ opštine može podnijeti ustavnu žalbu Ustavnom sudu.

Član 144

Kada se usvojenim zakonom narušava pravo građana na lokalnu samoupravu, asocijacija iz člana 128 ovog zakona može podnijeti inicijativu Predsjedniku Republike da takav zakon ne proglasi.

Član 145

Radi ostvarivanja unapređenja lokalne samouprave u opštini se osniva Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave (u daljem tekstu: Savjet).

Članove Savjeta bira skupština opštine iz reda istaknutih i uglednih građana opštine i stručnjaka iz oblasti od značaja za lokalnu samoupravu.

Savjet ima pravo da državnim organima, organima lokalne samouprave i javnim službama podnosi predloge za unapređenje i razvoj lokalne samouprave, podizanje nivoa kvaliteta javnih usluga, zaštitu Ustavom i zakonom utvrđenih prava i dužnosti opštine i zaštitu sloboda i prava lokalnog stanovništava.

Organi i službe iz stava 2 ovog člana dužni su da se izjasne o predlozima Savjeta u primjerenom roku, a najduže u roku od 60 dana od dana podnošenja predloga.

Statutom opštine i aktom o osnivanju Savjeta bliže se utvrđuju prava i dužnosti, sastav i način izbora i rada Savjeta i druga pitanja od značaja za njegovo funkcionisanje.

XVI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 146**

Statuti i drugi opšti akti opština uskladiće se sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 147

Zakoni i drugi propisi kojima se utvrđuju poslovi iz sopstvene nadležnosti lokalne samouprave usaglasiće se sa odredbama ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 148

Propise za izvršavanje ovog zakona ministarstvo nadležno za poslove lokalne samouprave donijeće u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 149

Prve izbore za odbornike u skupštinu opštine i predsjednika opštine, u skladu sa ovim zakonom, raspisuje predsjednik Republike.

Konstitutivnu sjednicu skupštine opštine, izabranu po odredbama ovog zakona, saziva dosadašnji predsjednik opštine, u roku od 15 dana od dana izbora odbornika.

Ako konstitutivna sjednica nije sazvana u skladu sa stavom 2 ovog člana, sjednicu će zakazati predsjednik Vlade.

Član 150

Poglavlje "V. ORGANI OPŠTINE" ovog zakona primjenjivaće se od sprovođenja narednih izbora za odbornike u skupštinu opštine i izbora za predsjednika opštine, u skladu sa zakonom.

Član 151

Uspostavljanjem nove organizacije i vršenja poslova lokalne uprave, glavni administrator će preuzeti drugostepeni upravni postupak iz sopstvene nadležnosti lokalne samouprave.

Ako je upravni postupak za ostvarivanje prava započet, a nije završen pred organima lokalne uprave okončaće se do pravosnažnosti po dosadašnjim propisima.

Član 152

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o lokalnoj samoupravi, osim poglavlja "V. Organizacija i rad organa opštine" ("Službeni list RCG", br. 45/91, 16/95 i 23/96) i Zakon o prenošenju poslova državne uprave na organe lokalne uprave ("Službeni list RCG", broj 30/92).

Član 153

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Zakon je usvojen na sjednici crnogorskog parlamenta 9. jula 2003. godine u Podgorici.